

U drugom dijelu gdje se razmatraju neke teme Bonino piše o odnosu istine i prakse, ljubavi i klasne borbe, kraljevstva Božjeg i povijesnog angažmana te Crkve i naroda. U više navrata Bonino ulazi u dijalog s evropskom teologijom (posebno s J. Moltmannom kojoj među ostalim zamjera što ne naziva stvari onako kako se zovu, primj. klasu — klasom. Kao i drugi teolozi oslobođenja Bonino ističe da nema neutralne teologije. On među ostalim uspoređuje pojam »siromašan« (biblijski) s pojmom »klase«, te se ujedno pita kako shvatiti Crkvu ako »siromašni« čine bitni konstitutivni element te Crkve. Po njegovu sudu stvaranju teologije oslobođenja najviše su doprinijeli Gustavo Gutiérrez i Hugo Assman.

Ova Boninova knjiga služi dobro kao prva orijentacija za teologiju oslobođenja, donoseći neke povijesne podatke te ulazeći i u teološku tematiku.

Ante Vatroslav PERKOVIĆ

Godhard Lindgens, »KATHOLISCHE KIRCHE UND MODERNER PLURALISMUS«, (Der neue Zugang zur Politik bei den Päpsten Johannes XXIII. und Paul VI. und den Zweiten Vatikanischen Konzil), Teil I, II, str. 736, Berlin 1978.

Ovaj rad predstavlja disertaciju za stjecanje stupnja doktora filozofije (dr. phil.) na području političkih znanosti Slobodnog sveučilišta u Berlinu.

Lindgens želi u radu konfrontirati tezu Ernesta Fraenkela, osnivača moderne teorije pluralizma po kojoj je pluralizam državna teorija reformizma, s teorijom i praksom katoličke Crkve. On želi pokazati da je katolička Crkva, počevši s Ivanom XXIII. i II. vatikanskim koncilom stvorila novi pozitivni odnos spram svijeta i kulture te da je iz antipluralističke prošlosti prešla u pluralizam.

U prvom dijelu opisuje politiku pape Ivana XXIII. i Pavla VI. posebno se osvrćući na njihove dokumente. U drugom se dijelu suočava s koncilskim tekstovima, pogotovo s GS, LG, DH. Pokazuje kako su se na Koncilu postepeno grupirale dvije teme: »ad intra« i »ad extra«. Ističe novo razumijevanje Crkve kao naroda Božjeg, piše i o kolegijalitetu biskupa, problemu moći i autoriteta, o slobodi, čovjeku kao središnjoj točki, odnosu prema socijalizmu i sl. Koncil je donio puno novosti za crkvenu svijest, primjerice slo-

bodu vjere, toleranciju, odnos prema drugim crkvama i zajednicama. Završavajući rad autor piše: »Držimo da unatoč svemu katolička Crkva također danas u teoriji i praksi — iako ovdje sa zamašnim ograničenjem — posjeduje novi odnos prema politici i prema modernom pluralizmu, kao što smo to pokazali u našem radu« (646).

Autor se u radu služio obilnom literaturom što se može uočiti iz bilježaka.

Ante Vatroslav PERKOVIĆ

NOVIJA IZVANCRKVENA IZDANJA KOD NAS

Soren Kierkegaard, BREVIJAR. Prema izboru P. Šefera i M. Benze. Prev. D. Najdenović. Prev. »Molitve« M. Tabaković. Grafos-Beograd 1979. Str. 80. Cijena 80 d.

Brevijar je jedno od najpoznatijih Kierkegaardovih djela. Tu je autor dao sebe, ukratko, svu svoju duhovnu i religioznu stvarnost. Uvod knjizi pod naslovom Estetičko, etičko i religiozno napisao je V. Marković. Sadržaj ostalih poglavlja može se naslutiti već iz samih naslova knjige: Samoposmatranje i shvatanje života, Solomonov san, Estetski i etički stadijum, Religiozno, Apstraktni i konkretni mislilac, Kritika vremena i savremenog hrišćanstva, Hrišćanstvo je ogromna čulna obmana i na koncu Molitva. (T. Ivančić)

Pierre Teilhard de Chardin, FENOMEN ČOVEKA. Prev. J. Čemerikić. Pogovor dr. V. Pavičević, Izd. BIGZ Beograd 1979. Str. 272. Cijena 300 d.

Knjigu eseja Fenomen čoveka napisao je Teilhard de Chardin u godinama svoje pune zrelosti. U njoj izražava svoje shvaćanje kozmičkog događanja, pokušava pronaći sintezu između znanstvenih dostignuća i religije, odnosno kršćanstva. Knjiga zauzima središnje mjesto među Teilhardovim knjigama. Izazivala je mnoštvo oporbi osobito sa strane Crkve. Izdana je u nizu Filozofska biblioteka. Predgovor je napisao N. M. Vildier, a pogovor V. Pavičević. Djelo ima četiri dijela: Predživot s tri poglavlja, Život s isto tako tri poglavlja, zatim Misao s tri poglavlja, i Nadživot u tri poglavlja. Na kraju je epilog, pogovor i dodatak. U svakom slučaju knjiga je značajna za upoznavanje temeljne Teilhardove misli.

Franjo Ledić, **DIVOVSKE LEGENDE**. Knjiga prva: Divovski svijet prahistorije. Druga knjiga: Legende o divovima Slavena. Tragom postanka divovskog mita. Vlastita naklada. Zagreb 1973. Str. 160.

Po mišljenju autora legende i mitovi su simbolički ostaci svega onoga što se nekoć događalo i što je narodna duša proživljavala. Priče su ostale kad su se događaji izbrisali iz sjećanja. Prema tome, mitovi i legende imaju neku istinitu gotovo povijesnu potku. Autor iznosi razne mitove i legende, sam je izdao i ilustrirao knjigu. Zanimljivo za svakog proučavatelja religija, povijesti i narodne mudrosti.

Zenon, Kosidovski, **BIBLIJSKE LEGENDE**. II. izd. S poljskog prev. Dušana Perović. Izd. Srpska knjiž. zajednica, Beograd 1977. Str. 532. Cijena 180 d. (ćir.)

Poljski autor najprije prepričava biblijske događaje, da bi ih onda podvrgao kritici na rezultatima novijih arheoloških istraživanja. Pisac se, kako se iz naslova vidi, opredjeljuje za legendu više nego za historijsku stvarnost Biblije. Osim prepričanih biblijskih tekstova, na kraju se kao prilog nalaze kronološka tablica, bibliografija i reprodukcija slika.

Georges G. CORM, **PRILOG PROUČAVANJU MULTIKONFESIONALNIH DRUŠTAVA**. Društveno-pravne i političke posljedice religioznog pluralizma. S franc. prev. M. Popović-Vujisić. Izd. »Svjetlost«, Sarajevo 1977. Str. 308.

Knjiga je doktorska dizertacija libanonskog učenjaka G. Corma obranjena na Sorbonni. Nakon bilješke u redništva i izdavača knjige, zatim predgovora i uvoda u knjizi slijede tri poglavlja, opći zaključak i dodaci o primjerima viševjerskih društava u Albaniji, na Cipru, u Libanonu i u Izraelu. Prvo poglavlje obrađuje međuvjerske odnose u antičkom društvu, drugo međuvjerske odnose u kršćanskom društvu, a treće analizira međuvjerske odnose u muslimanskom društvu. Knjiga interesantna ne samo za političke radnike nego i za teologe.

Todo KURTOVIĆ, **CRKVA I RELIGIJA U SOCIJALISTIČKOM SAMOUPRAVNOM DRUŠTVU**. Izdao Marksistički studijski centar Gradske konferencije SK BiH, Sarajevo 1978. Str. 120. Cijena 50 d.

U predgovoru ove knjige dr. Nenad I. Kecmanović kaže da ova knjiga »zadovoljava kriterije vrhunskog štiva za ideološko-političko osposobljavanje i marksističko obrazovanje«. Ona, naime uzima u obzir činjenicu da je »religija nadživjela naivni optimizam svih onih u cjelini progresivnih pokreta koji su kroz historiju... imali ambiciju da po kratkom postupku likvidiraju ovaj i danas vrlo vitalni oblik ljudske svijesti«. (5) U jedanaest podnaslova T. Kurtović riše i analizira odnose religije u odnosima socijalističkog samoupravnog društva.

KAZIVANJA JEDNOG BOGOTRAŽITELJA SVOME DUHOVNOM OCU. S ruskog prev. o. Amfilohije Radović. Izd. Pravoslavna narodna hrišćanska zajednica i crkvena opština Krnjevo. Krnjevo 1979. Str. 120. (ćir.)

Ovo je prijevod jednog dijela u svijetu veoma poznate knjige nepoznatog ruskog pisca, bogotražitelja, u kojoj je iznijeta teorija i praksa, od crkvenih otaca do danas, poznate »molitve srca«. Osim uvoda, koji je napisao prevodilac, knjiga ima tri glavna dijela. Prvi dio sadrži četiri kazivanja bogotražitelja svom duhovnom ocu. Drugi dio sadrži tri ključa za otvaranje unutarnje molitvene riznice nadeni u duhovnom bogatstvu svetih otaca. Treći dio knjige jesu dvije grupe svetootačkih pouka o unutarnjoj molitvi srca. Knjiga je prevedena na niz jezika i sigurno bi prijevod na hrvatski vrlo obogatio naše crkveno područje.

PAROHIJA KAO ŽIVA MOLITVENA ZAJEDNICA. Prvi katehetski simpozij arhiepiskopije beogradsko-karlovačke 7—9. februar 1978. Izd. »Pravoslavlj« Beograd 1980. Str. 92.

Knjiga sadrži predavanja i diskusije održane na simpoziju na gornju temu. Prvi dan simpozija održao je govor patrijarha German, a zatim predavanje ep. Danilo na temu: Parohija kao crkva u malom, a nakon toga predavanje jer. Atanazije Jevtić na temu:

Liturgijski život-srž parohijskog života. Drugi dan održao je predavanje prot. Božidar Mijač na temu: Liturgija-faktor obnove crkvenog života, a nakon toga prot. M. Ranisavljević: Duhovni i molitveni život paroha. Treći dan govorio je jer. Amfilohije na temu: Liturgijska katiheza i njen značaj. U svakom slučaju vrlo značajno i korisno za upoznavanje gibanja na polju pastoralnog i duhovnog života u SPCi.

Otac Justin POPOVIĆ, NA BOGOČOVEČANSKOM PUTU. Izd. manastira Čelije kod Valjeva. Beograd 1980. Str. 344.

Prvih stotinjak stranica knjige zauzima životopis poznatog monaha i teologa SPCe o. Justina Popovića iz pera jer. A. Jevtića. Ostali tekstovi su uzeti iz raznih spisa o. Justina. Tako

iz njegovih pisama, govora, članaka, pozdrava i liturgijskih tekstova. O. Justin je kompleksna i vrlo nadarena ličnost. Prepun borbe u sebi a takav i u spisima. Kontroverzan sve do kraja života. To održavaju i tekstovi u knjizi.

Harold W. Clark, ČUDESA STVARANJA. Prev. Milan Šušljic. Izd. »Znaci vremena« i »Preporod« Beograd 1974. Str. 128.

Autor ovog ilustriranog djela piše u predgovoru da je godinama studirao prirodu i u njoj tražio otkrivenja božanske sile. Činjenice koje iznosi, smatra on, ne samo da su dokaz da Bog postoji nego da je Bog uvijek na djelu. Knjiga je prepuna fotografija i slika uz zanimljive tekstove. Prikladna osobito za mlade.

Tomislav IVANČIĆ

PRIMILI SMO KNJIGE

1. OČE BUDI VOLJA TVOJA. Molitvenik. 20. izdanje. Izdaju Istarsko književno društvo »Juraj Dobrila« i Kršćanska sadašnjost, Pazin—Zagreb 1980. Molitvenik koji je prvotno, prije 125 godina, sastavio i izdao istarski preporoditelj biskup Juraj Dobrila da bi i njime očuvao hrvatskim vjernicima Istre narodni jezik u Crkvi.

Osluškujući znakove vremena, kasniji urednici prilagođavali su ga novim prilikama. Tako danas dobivamo u ruke 20., promijenjeno izdanje molitvenika OČE BUDI VOLJA TVOJA prikladnu za privatnu, kućnu pobožnost, osobnu i obiteljsku, kao i za sudjelovanje u liturgijskim slavljinama. Molitvenik koji može biti nadahnuće i izvor molitve svakom našem vjerniku u svim prilikama života. Prikladan format, dvobojan tisak, tvrdi ovitak, ilustriran, 420 strana. Cijena 100 din. Narudžbe primaju izdavači.

2. Ante Jakšić, ŠANA SE UDAJE. Roman. Nastao između dva rata, o

tužnoj ljubavi bogate šokačke djevojke — udavače. Strana 200. Cijena 120 din.

3. Rajmund Kupareo, PJESME. Izbor iz opsežnog autorova pjesničkog opusa između 1930. i 1980. godine. Str. 128. Cijena 100 din.

R. Kupareo poznat je našoj starijoj čitalačkoj publici, jer se već između dva rata javio svojim pjesmama i literarnim doprinosima zajedno s grupom mladih pjesnika koji su u svom opusu stajali na katoličkim osnovama i svojim poetskim traženjima željeli ljudima pokazati Boga. Među te pjesnike spadaju Ivo Lendić, Gašpar Bujas, Jerolim Korner, Ton Smerdel, Aleksa Kokić, Serafin Mičić i, najmlađi među njima R. Kupareo. Ova pjesnička generacija dovodi do zamjerne visine hrvatski pjesnički izraz u razdoblju između dva rata. U tu generaciju pjesnika spadaju još i Đuro Sudeta, Nikola Šop, Milan Pavelić i Sida